LVK Lietuvos verslo konfederacija

+370 5 212 1111
info@lvk.lt

Gedimino pr. 2/1-28
LT-01103 Vilnius

lvk.lt

Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetui

2026 m. spalio 26 d., 26-176ER

Kopija:
Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos ir inovacijų komitetui
Lietuvos Respublikos Seimo Žmogaus teisių komitetui
Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui

Dėl Lietuvos platformų darbuotojų profesinės sąjungos 2026 m. spalio 19 d. pastabų dėl Darbo kodekso 27, 32 ir 165 straipsnių bei priedo pakeitimo ir Kodekso papildymo VII[1] skyriumi įstatymo projekto Nr. XVP-1914 ir susijusių įstatymų projektų

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – **LVK**) susipažino su Lietuvos platformų darbuotojų profesinės sąjungos (toliau – **LPDPS**) 2026 m. spalio 19 d. pastabomis, pateiktomis Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetui, Ekonomikos ir inovacijų komitetui, Žmogaus teisių komitetui bei Teisės ir teisėtvarkos komitetui dėl Darbo kodekso (toliau – **DK**) 27, 32 ir 165 straipsnių bei priedo pakeitimo ir Kodekso papildymo VII[1] skyriumi įstatymo projekto Nr. XVP-1914 ir su juo susijusių įstatymų projektų (toliau kartu – **Projektai**), kuriais į nacionalinę teisę perkeliama 2024 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/2831 dėl darbo platformoje sąlygų gerinimo (toliau – **Direktyva**).

Šiuo raštu LVK teikia savo poziciją dėl kiekvieno LPDPS pateikto pasiūlymo. Bendroji LVK pozicija nekinta: Direktyva į Lietuvos Respublikos teisę turi būti perkelta proporcingai, neviršijant jos reikalavimų ir vengiant perteklinio nacionalinio reguliavimo. Tokį patį įpareigojimą yra prisiėmusi ir Vyriausybė – XXI Vyriausybės programos 116 punkte nurodyta, kad „*perkeliant Europos Sąjungos teisę į nacionalinę teisę vengsime perteklinio reguliavimo (angl. gold plating), kuris mažina Lietuvos konkurencingumą*“.

LVK vertinimu, Vyriausybės pateiktuose Projektuose pasiektas kompromisas dėl DK 110[3] straipsnio 2 dalyje įtvirtintų darbo santykių požymių turėtų būti išlaikytas tolesniame teisėkūros procese nekeičiant šių nuostatų formuluočių. Šią poziciją LVK yra išdėsčiusi 2026 m. rugpjūčio 7 d. rašte Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai ir jos nekeičia.

Atkreipiame dėmesį, kad daugelis LPDPS pasiūlymų jau buvo svarstyti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – **SADM**) sudarytoje darbo grupėje, Darbo santykių komisijoje (toliau – **DSK**), Trišalėje Taryboje bei Projektų derinimo metu. Pabrėžtina, kad dėl daugelio pasiūlymų jau buvo priimti sprendimai, kurių rezultatas – Vyriausybės pateikta Projektų redakcija. **LVK pozicija dėl jų išlieka nepakitusi - remiame Vyriausybės parengtus projektus, kurie atspindi socialinių partnerių diskusijose pasiektą kompromisą**.

Taip pat pažymime, kad dėl LPDPS pasiūlymų, kuriais siūloma išplėsti reguliavimo apimtį, sugriežtinti sankcijų režimą ar susiaurinti kai kurias Direktyvos nuostatas, nebuvo atliktas tinkamas ekonominio poveikio ir administracinės naštos vertinimas.

LVK POZICIJA DĖL LPDPS PASIŪLYMŲ

Toliau lentelėje pateikiama LVK pozicija dėl kiekvieno LPDPS 2026 m. spalio 19 d. pastabose pateikto pasiūlymo.

LVK Lietuvos verslo konfederacija

+370 5 212 1111 Gedimino pr. 2/1-28 lvk.lt
info@lvk.lt LT-01103 Vilnius

Nr.	LPDPS pasiūlymas	LVK pozicija	Teisiniai argumentai ir pagrindimas
1. **DK 32 str. 2 d. (pavaldumo ir darbo santykių požymių santykis)**	Išbraukti žodžius „ir mutatis mutandis“ bei „pavaldumo ir“, o jungtuką „ir“ pakeisti jungtuku „arba“, nuostatą išdėstant taip: *„Esant šioje dalyje nurodytiems pavaldumo požymiams arba šio kodekso 110³ straipsnio 2 dalyje nurodytiems darbo santykių požymiams, tokie santykiai kvalifikuojami darbo santykiais pagal darbo sutartį ir mutatis mutandis taikomos šio kodekso 110³ straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatos*“. LPDPS argumentas: jungtukas „ir“ verčia įrodyti ir bendrąjį pavaldumą, ir specialųjį požymį; požymiai turi būti alternatyvūs ir nebaigtiniai (remiamasi ETUC gairėmis).	**Nepritariame.** Siūlymas paverstų Direktyvoje numatytą nuginčijamą prezumpciją automatiniu darbo santykių kvalifikavimu ir išplėstų platforminio darbo požymius į visą darbo rinką, t. y. išeitų už Direktyvos taikymo srities ribų.	Direktyvos 5 straipsnio 1 dalis prezumpciją sieja su atveju, kai *„pagal valstybėse narėse galiojančią nacionalinę teisę, kolektyvines sutartis ar praktiką ir atsižvelgiant į Teisingumo Teismo praktiką nustatomi faktai, rodantys vadovavimą ir kontrolę*“. Taigi Direktyvos atskaitos taškas yra vadovavimas ir kontrolė (pavaldumas), o ne nacionaliniu lygmeniu savarankiškai suformuluoti požymiai.[1] SADM aiškinamajame rašte nurodyta, kad pirmieji DK 110³ straipsnio 2 dalies požymiai perimti iš Europos Sąjungos Teisingumo Teismo nutarties byloje *B v Yodel Delivery Network Ltd* (C-692/19), kurioje Teismas šiuos veiksnius vertino būtent per pavaldumo prizmę. Darbo grupėje LVK palaikė SADM siūlymą DK 32 straipsnį ir 110³ straipsnį taikyti kartu (jungtukas „ir“).[2] DK 32 straipsnis yra bendroji norma, taikoma visiems darbdaviams. LPDPS siūloma formuluotė („arba“ kartu su santykių „kvalifikavimu“) paverstų 110³ straipsnio platforminius požymius savarankišku darbo santykių kvalifikavimo pagrindu visoje darbo rinkoje. Tai būtų horizontalus DK pakeitimas, nesusijęs su Direktyvos, skirtos išimtinai skaitmeninėms darbo platformoms, perkėlimu. Pagal LPDPS redakciją nuginčijama prezumpcija (DK 110³ str. 3 d.) faktiškai virstų nenuginčijamu kvalifikavimu („kvalifikuojami darbo santykiais“). Tai prieštarautų Direktyvos 5 straipsnio 1 ir 2 dalims, pagal kurias prezumpcija yra nuginčijama ir platformai turi būti užtikrinta teisė ją paneigti. DK 32 straipsnio ir 110³ straipsnio santykio neaiškumą rinkos dalyviai kėlė nuo 2025 m.; dabartinė formuluotė yra derybų rezultatas, įtvirtintas Vyriausybės pateiktuose Projektuose, ir, LVK vertinimu, turėtų būti išlaikytas. Direktyvos 31 konstatuojamojoje dalyje nurodytas procesinis palengvinimas jau užtikrinamas tuo, kad pakanka nustatyti bent vieną iš trijų DK 110³ straipsnio 2 dalies požymių, o įrodinėjimo pareiga perkeliama platformai.

[1] 2024 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/2831 dėl darbo platformoje sąlygų gerinimo 5 straipsnio 1 dalis.

[2] Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2020 m. balandžio 22 d. nutartis byloje B v Yodel Delivery Network Ltd, C-692/19; Darbo kodekso projekto Nr. XVP-1914 aiškinamasis raštas.

Nr.	LPDPS pasiūlymas	LVK pozicija	Teisiniai argumentai ir pagrindimas
			Papildomas jungtukas „arba“ šiam tikslui nėra būtinas.[3]
2. **DK 110³ str. 3 d. (įrodinėjimo pareigos formuluotė)**	Paskutinį sakinį išdėstyti taip: *„Kai skaitmeninė platforma siekia nugināčyti darbo santykių teisinę prezumpciją, jai tenka pareiga įrodyti, kad tarp jos ir darbą platformoje atliekančio asmens susiklostę atitinkami sutartiniai santykiai nėra darbo santykiai*“, kartu paliekant teisę kreiptis į darbo ginčų komisiją ar į Valstybinę darbo inspekciją (toliau – **VDI**). LPDPS argumentas: dabartinė formuluotė „ginčija, kad <...> nėra darbo santykiai“ pažodžiui reiškia darbo santykių nebuvimo ginčijimą.	**Nepritariame** LPDPS siūlomai redakcijai kaip visumai. Kartu nurodome, kad jeigu įstatymų leidėjas matytų poreikį tik redakciniam paskutinio sakinio patikslinimui, LVK neprieštarautų jo suderinimui pažodžiui su Direktyvos 5 straipsnio 1 dalies antruoju sakiniu – be jokių papildomų turinio pakeitimų.	Net jei dabartinės formuluotės pažodinis skaitymas būtų netikslus, toks redakcinis netikslumas nepateisina kitų, turinio pobūdžio pakeitimų įtvirtinimo toje pačioje dalyje. Tikslus Direktyvos 5 straipsnio 1 dalies antrojo sakinio tekstas: *„Jeigu skaitmeninė darbo platforma siekia nugināčyti teisinę prezumpciją, jai tenka pareiga įrodyti, kad atitinkami sutartiniai santykiai nėra darbo santykiai, kaip apibrėžta pagal valstybėse narėse galiojančią teisę <...>*“. Bet koks tikslinimas turėtų apsiriboti būtent šiuo tekstu.[4] LPDPS redakcija išlaiko dvigubą teismingumą – kreipimąsi tiek į darbo ginčų komisiją, tiek į VDI. Tokia konstrukcija sukuria institucijų kompetencijos dubliavimąsi ir prieštaringų sprendimų dėl to paties asmens užimtumo statuso riziką. LVK 2026 m. rugpjūčio 7 d. pozicija, pateikta Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai – nuorodą pateikti į darbo ginčus dėl teisės nagrinėjantį organą ir aiškiai įtvirtinti, kad netinkamas užimtumo statuso nustatymas nelaikomas nelegaliu ar nedeklaruotu darbu, numatant asmeniui dviejų minimaliųjų mėnesinių algų dydžio kompensaciją.
3. **DK 110³ str. 2 d. 3 p. (trečiasis kriterijus – susitarimas dėl paslaugos kainos)**	**1 variantas:** *„3) susitarti dėl paslaugos kainos, turint galimybę teikti pasiūlymus dėl jo dydžio ir dėl jų derėtis su atlygį nustatančia sutarties šalimi, taip pat prieš priimant užduotį susipažinti su esminėmis paslaugos teikimo sąlygomis (įkainis, konkretus adresas, vieta, atstumas, ir pan.). Vien galimybė priimti arba atmesti platformos nustatytą paslaugos kainą savaime nelaikoma realia galimybe dėl jos susitarti*“ – kartu išbraukiant žodžius „ar turėti galimybę ją priimti ir atmesti be neigiamų pasekmių“.	**Nepritariame nė vienam iš variantų.** Abu variantai iš esmės paneigtų socialinių partnerių pasiektą kompromisą, nukryptų nuo Direktyvos ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos, prieštarautų civilinės teisės susitarimo sampratai ir sukurtų teisiškai neapibrėžtą ir, tikėtina, praktiškai neįgyvendinamą kriterijų.	Išsami LVK argumentacija šiuo klausimu pateikiama atskirame šio rašto skyriuje „Dėl DK 110³ straipsnio 2 dalies 3 punkto (trečiojo kriterijaus)“ (žr. toliau). Apibendrintai: ● (i) siūloma formuluotė atkuria ir dar išplečia redakciją, kuri jau buvo socialinių partnerių svarstyta ir atmesta darbo grupėje bei DSK; ● (ii) Direktyva jokio kainos ar derybų kriterijaus nenustato, o LVK žiniomis jo nėra įtvirtinusi ar pasiūliusi jokia kita valstybė narė; ● (iii) laisvė priimti arba atmesti užduotį *Yodel* byloje vertinta kaip savarankiškumo požymis, o siūloma

[3] Direktyvos (ES) 2024/2831 31 konstatuojamoji dalis.

[4] Direktyvos (ES) 2024/2831 5 straipsnio 1 dalies antrasis sakinys.

Nr.	LPDPS pasiūlymas	LVK pozicija	Teisiniai argumentai ir pagrindimas
	2 variantas: analogiška redakcija, papildomai nurodant susitarimą *„su klientu“* ir kad vien galimybė priimti arba atmesti *„platformos ar kliento vienašališkai nustatytą“* kainą savaime nelaikoma realia galimybe susitarti. LPDPS argumentai: galimybė priimti ar atmesti nerodo ekonominio savarankiškumo; atlygį vienašališkai nustato algoritmas; remiamasi CK 6.720 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2025 m. lapkričio 13 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e3K-3-158-421/2025, TDO dokumentais.		neigiamoji prezumpcija įtvirtintų priešingą taisyklę; ● (iv) pagal CK 6.162 straipsnio 1 dalį pasiūlymo priėmimas yra susitarimas; ● (v) kriterijaus turinys nebūtų vienodai suprantamas nei institucijoms, nei platformoms, nei patiems asmenims, taip keliant reguliacinį neapibrėžtumą; ● (vi) individualios derybos dėl kiekvienos paslaugos kainos platformoje realiuoju laiku būtų neproporcingas ir praktikoje sudėtingai įgyvendinamas modelis (bent jau be reikšmingų investicijų ir esminių verslo modelio pakeitimų) bei galėtų sukelti „kainų karus“ tarp paslaugos teikėjų platformoje, mažinančius asmenų pajamas ir jų nuspėjamumą.
4. **DK 110³ str. 4 d. (užimtumo statuso pakeitimo įsigaliojimo momentas)**	Nuostatą išdėstyti taip: *„Nustačius, kad sutartiniai santykiai yra darbo santykiai, jie pripažįstami nuo dienos, kurią pagal tuo metu taikytiną teisę ir faktines darbo atlikimo aplinkybes atsirado darbo santykiai“* (remiamasi Kauno apygardos teismo 2025 m. kovo 6 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e2A-258-587/2025, Direktyvos 4, 18 ir 26 straipsniais bei 33 konstatuojamąja dalimi).	**Nepritariame.** Pasiūlymas pakeistų aiškų ir objektyviai patikrinamą momentą neapibrėžtu retrospektyviu vertinimu ir, per DK 32 straipsnio 2 dalies nuorodą, veiktų visą darbo rinką.	Direktyva nereglamentuoja užimtumo statuso pakeitimo įsigaliojimo momento – tai yra nacionalinės procedūros klausimas, paliktas valstybių narių kompetencijai. Vyriausybės pateikta redakcija nustato aiškų ir objektyviai patikrinamą momentą (darbo sutarties sudarymo diena arba sprendimo įsiteisėjimas), taip užtikrindama teisinį tikrumą abiem santykio šalims. LPDPS formuluotė „nuo dienos, kurią <...> atsirado darbo santykiai“ yra atvira ir neapibrėžta: kiekvienu atveju retrospektyviai tektų nustatinėti datą, kada asmuo neteko vieno iš DK 110³ straipsnio 2 dalies požymių. Tai lemtų ilgus ir sudėtingus ginčus dėl faktinių aplinkybių, buvusių prieš kelerius metus. Neaiškios būtų ir mokestinės bei socialinio draudimo pasekmės už praėjusį laikotarpį; pažymėtina, kad pagal Direktyvos 5 straipsnio 3 dalį teisinė prezumpcija automatiškai netaikoma mokesčių, baudžiamosiose ir socialinės apsaugos bylose, nebent valstybė narė nuspręstų kitaip.[5] Per DK 32 straipsnio 2 dalies nuorodą 110³ straipsnio 4 dalis būtų taikoma mutatis mutandis ir už platformų sektoriaus ribų. Toks horizontalus poveikis negali būti įtvirtinamas be išsamaus poveikio vertinimo.

[5] Direktyvos (ES) 2024/2831 5 straipsnio 3 dalis.

Nr.	LPDPS pasiūlymas	LVK pozicija	Teisiniai argumentai ir pagrindimas
			Pačios LPDPS cituojama teismų praktika patvirtina, kad galimybė teisme pripažinti anksčiau egzistavusius darbo santykius pagal bendrąsias DK normas jau egzistuoja. Specialios normos šiam tikslui nereikia.
5. **DK keitimo įstatymo projekto 6 str. 4 d. (pereinamoji nuostata dėl tebesitęsiančių santykių)**	Nuostatą išdėstyti taip: *„Dėl iki 2026 m. gruodžio 2 d. prasidėjusių ir tą dieną tebesitęsiančių sutartinių santykių šio įstatymo 3 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos darbo kodekso 110³ straipsnio 2 dalyje nustatyti kriterijai taikomi nuo 2026 m. gruodžio 2 d.“*	**Nepritariame** siūlomam turinio pakeitimui. Neprieštaraujame tik techniniam datos suderinimui su Direktyvos 5 straipsnio 6 dalimi.	Pagal Direktyvos 5 straipsnio 6 dalį ir 33 konstatuojamąją dalį naujoji teisinė prezumpcija iki Direktyvos perkėlimo termino prasidėjusiems ir tą dieną tebesitęsiantiems santykiams taikoma tik laikotarpiui nuo tos dienos.[6] LPDPS redakcija laiko ribojimą susieja tik su DK 110³ straipsnio 2 dalies „kriterijais“, palikdama neaiškumą, ar prezumpcija (3 dalis) ir įrodinėjimo pareigos perkėlimas galėtų būti taikomi ir ankstesniems laikotarpiams. Toks sprendimas nukryptų nuo Direktyvos teksto, kuriame kalbama būtent apie prezumpciją. Vyriausybės pateikta redakcija aiškiai apima visą tinkamo užimtumo statuso nustatymo mechanizmą ir todėl Direktyvą, LVK vertinimu, atitinka tiksliau.
6. **DK 110⁷ str. 5 d. (skubių rizikos ar saugumo atvejų išimtis)**	Išbraukti skubių rizikos ar saugumo atvejų išimtį, pagal kurią platforma gali taikyti automatizuotus laikino paskyros apribojimo ar sustabdymo veiksmus su žmogaus atliekama peržiūra ne vėliau kaip per 24 valandas. LPDPS argumentas: Direktyvos 10 straipsnio 5 dalis išimčių nenumato, o kriterijus nustatytų pati platforma.	**Nepritariame.** Laikina saugumo priemonė, taikoma iki žmogaus sprendimo, nėra galutinis sprendimas Direktyvos 10 straipsnio 5 dalies prasme. Išimties panaikinimas praktikoje sukurtų neatitaisomos žalos riziką.	Išimtis parengta SADM po svarstymų darbo grupėje ir DSK, remiantis Direktyvos 10 ir 11 straipsnių logika bei 48 konstatuojamąja dalimi, pagal kurią esminius sprendimus priima žmogus, tačiau automatizuotos priemonės gali jam padėti.[7] Socialinių partnerių diskusijų metu išimtis buvo patikslinta ir susiaurinta: ji taikoma tik tiesioginės grėsmės atvejais, pagal iš anksto apibrėžtus kriterijus, esant pagrįstų įtarimų, o peržiūra turi būti atlikta be nepagrįsto delsimo, bet ne vėliau kaip per 24 valandas. LVK šią išimtį palaikė ir jos pozicija nepakitusi. Galutinį sprendimą dėl sutarties ar paskyros apribojimo, sustabdymo ar nutraukimo visais atvejais priima žmogus – tai užtikrina DK 110⁷ straipsnio 5 dalies pirmoji nuostata. Platformos teisės aktais įpareigotos apsaugoti paslaugų gavėjus ir trečiuosius asmenis, užkardyti sukčiavimą, smurtą ir priekabiavimą. Nesant galimybės nedelsiant apriboti paskyros (pavyzdžiui, nakties metu, esant tiesioginei

[6] Direktyvos (ES) 2024/2831 5 straipsnio 6 dalis ir 33 konstatuojamoji dalis.

[7] Direktyvos (ES) 2024/2831 10 ir 11 straipsniai bei 48 konstatuojamoji dalis.

+370 5 212 1111 Gedimino pr. 2/1-28 lvk.lt
info@lvk.lt LT-01103 Vilnius

Nr.	LPDPS pasiūlymas	LVK pozicija	Teisiniai argumentai ir pagrindimas
			grėsmei), žala paslaugų gavėjams ar kitiems platformoje dirbantiems asmenims galėtų būti neatitaisoma. Reikalavimas užtikrinti žmogaus įsikišimą iki bet kokio veiksmo pritaikymo sukeltų neproporcingą administracinę naštą, nesusijusią su Direktyvos tikslais.
7. **DK 110[9] str. 2 d. (eksperto išlaidų padengimo riba)**	Sumažinti eksperto pasitelkimo išlaidų padengimo ribą nuo daugiau kaip 250 iki daugiau kaip 50 Lietuvos Respublikos teritorijoje dirbančių darbuotojų. LPDPS pripažįsta, kad tai Direktyvos minimumą viršijanti priemonė, pagrindžiama „Lietuvos kontekstu“.	**Nepritariame.** Tai yra pačios LPDPS pripažįstamas perteklinis reguliavimas (gold plating), neatitinkantis XXI Vyriausybės programos 116 punkto ir nepagrįstas jokiu poveikio vertinimu.	Direktyvos 13 straipsnio 3 dalis eksplicitiškai nustato 250 darbuotojų ribą ir proporcingumo sąlygą. Ši riba atspindi apgalvotą Europos Sąjungos teisėkūros institucijų sprendimą subalansuoti atstovų teises su našta mažesnėms platformoms.[8] LVK šį klausimą kėlė 2026 m. kovo mėn. raštuose; SADM po svarstymo DSK į tai atsižvelgė ir 250 darbuotojų riba buvo įtvirtinta Vyriausybės pateiktuose Projektuose. LVK pozicija nepakitusi. Pagrindimas „Lietuvos kontekstu (įmonių dydžiais)“ nėra paremtas jokiais duomenimis ar skaičiavimais. Poveikio vertinimas šiuo klausimu neatliktas. Direktyvos sistema nuosekliai diferencijuoja reikalavimus pagal subjekto dydį. Ribos sumažinimas penkis kartus šią logiką paneigtų.
8. **DK 110[8] str. papildymas 6–8 dalimis (apsauga nuo neigiamų pasekmių ir įrodinėjimo pareigos perkėlimas)**	Papildyti DK 110[8] straipsnį 6 dalimi (draudimas priešiškai elgtis ar sukelti neigiamas pasekmes dėl skundo ar proceso, įskaitant paskyros apribojimą, sustabdymą, panaikinimą *„arba <...> tokių veiksmų parengiamuosius veiksmus*“), 7 dalimi (teisė prašyti pagrindimo ir platformos pareiga jį pateikti raštu nepagrįstai nedelsiant) ir 8 dalimi (įrodinėjimo pareigos perkėlimas platformai asmeniui nurodžius faktines aplinkybes).	**Nepritariame.** Klausimas jau buvo svarstytas ir išspręstas Projektų rengimo metu. Siūlomos nuostatos yra neapibrėžtos, dubliuoja galiojantį reguliavimą ir kelia abejonių dėl konstitucingumo.	Ankstesnėse Projektų redakcijose buvo įtvirtintos analogiškos nuostatos (atskiri straipsniai dėl apsaugos nuo diskriminacijos ir neigiamų pasekmių bei dėl apsaugos nuo atleidimo iš darbo), tačiau po socialinių partnerių diskusijų šių nuostatų atsisakyta, Direktyvos 22 ir 23 straipsnių perkėlimą grindžiant galiojančiomis DK ir Civilinio kodekso nuostatomis. Lietuvos civiliniuose santykiuose galioja šalių lygiateisiškumo principas, todėl besąlyginis įrodinėjimo pareigos perkėlimas civiliniuose santykiuose kelia abejonių dėl atitikties Konstitucijai. Direktyvos 23 straipsnio 4 dalis leidžia netaikyti to paties straipsnio 3 dalies procesams, kuriuose faktines aplinkybes tiria teismas ar kita kompetentinga institucija.[9] Sąvokos „parengiamieji veiksmai“ ir „lygiaverčio poveikio veiksmai, įskaitant paskyros apribojimą“

[8] Direktyvos (ES) 2024/2831 13 straipsnio 3 dalis.

[9] Direktyvos (ES) 2024/2831 23 straipsnio 3 ir 4 dalys.

Nr.	LPDPS pasiūlymas	LVK pozicija	Teisiniai argumentai ir pagrindimas
			yra neapibrėžtos. Platforma, taikydama teisėtas priemones (paslaugų gavėjų apsauga, sukčiavimo prevencija, paslaugų kokybės užtikrinimas), nuolat rizikuotų būti apkaltinta atsakomaisiais veiksmais. Siūlomos nuostatos sistemiškai netinkamai dedamos į DK 110[8] straipsnį, reglamentuojantį automatizuotus sprendimus. DK 110[7] ir 110[8] straipsniai jau numato žmogaus priimamus sprendimus ir teisę gauti paaiškinimą. Jeigu vis dėlto būtų nuspręsta šį klausimą reguliuoti, įrodinėjimo pareigos perkėlimas turėtų būti taikomas tik esant konkrečioms faktinėms aplinkybėms, leidžiančioms pagrįstai įtarti atsakomąsias priemones.
9. **DK 110[8] str. 5 d. (verslo klientams taikoma išimtis)**	Verslo klientams pagal Reglamentą (ES) 2019/1150 taikomą išimtį apriboti tik DK 110[8] straipsnio 1–4 dalimis, kad ji neapimtų siūlomų naujų 6–8 dalių.	**Nepritariame.** Pasiūlymas yra išvestinis iš 8 punkte nurodyto siūlymo ir, jam nepritarus, netenka prasmės.	Nepritarus DK 110[8] straipsnio papildymui 6–8 dalimis, išimties apimties siaurinimas netenka prasmės. Verslo klientams taikomas specialus Reglamento (ES) 2019/1150 režimas. Išimties siaurinimas iškreiptų šio reglamento ir Direktyvos tarpusavio santykį ir išeitų už Direktyvos perkėlimo ribų.
10. **DK keitimo įstatymo projekto 6 str. 5 d. (Užimtumo įstatymo pasekmių atidėjimas)**	Išbraukti nuostatą, pagal kurią priėmus sprendimą perkvalifikuoti teisinius santykius Užimtumo įstatyme numatytos pasekmės netaikomos iki 2027 m. gruodžio 2 d. LPDPS argumentai: nuostata susilpnintų paskatas laikytis reikalavimų, nesusieta su savanorišku pažeidimo ištaisymu ir neatskiria pakartotinių pažeidimų (remiamasi Direktyvos 24 straipsnio 5 ir 6 dalimis).	**Nepritariame.** Pereinamasis laikotarpis yra minimali proporcingumo priemonė; nelegalaus darbo sankcijų taikymas platforminio darbo kvalifikavimo ginčams yra neproporcingas ir neatitinka situacijos prigimties.	Direktyvos 24 straipsnio 5 dalis reikalauja, kad sankcijos būtų veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos. Proporcingumas yra lygiavertis reikalavimas, o ne antraeilis.[10] Nelegalus darbas pagal Užimtumo įstatymo 56 straipsnį skirtas kovai su tyčiniais, piktybiniais darbo santykių slėpimo atvejais. Platformų veikla yra vieša ir skaidri, asmenys yra įregistravę savo veiklą ir moka mokesčius, o platformos prisideda prie skirtingų ekonomikos sektorių skaidrinimo. Sutartinių santykių kvalifikavimas platformų ekonomikoje yra nauja ir sudėtinga teisinė problema visoje Europos Sąjungoje – tai patvirtina ir pati Direktyva, nustatydama specialią teisinę prezumpciją. Perkvalifikavus santykius asmuo atgauna visas darbo teisės garantijas; papildomos nelegalaus darbo sankcijos (didelės baudos už kiekvieną asmenį, draudimas dalyvauti viešuosiuose pirkimuose, subsidijų grąžinimas) šiame kontekste yra perteklinės.

[10] Direktyvos (ES) 2024/2831 24 straipsnio 5 dalis; Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 56 straipsnis.

Nr.	LPDPS pasiūlymas	LVK pozicija	Teisiniai argumentai ir pagrindimas
			LVK pozicija yra platesnė: turėtų būti nustatytas specialus sankcijų režimas, pagal kurį netinkamas užimtumo statuso nustatymas nelaikomas nelegaliu ar nedeklaruotu darbu, o asmeniui mokama dviejų minimaliųjų mėnesinių algų dydžio kompensacija.
11. ADTAĮ projekto 4 str. 2 d. (administracinių baudų atidėjimas)	Išbraukti nuostatą, pagal kurią naujos administracinės baudos neskiriamos iki 2027 m. gruodžio 2 d. (remiamasi Direktyvos 24 straipsnio 1 dalimi).	**Nepritariame.** Pereinamasis laikotarpis taikomas tik naujoms nacionalinėms baudoms ir yra proporcinga priemonė pasirengti techniškai sudėtingoms algoritminio valdymo pareigoms.	Reglamentas (ES) 2016/679 ir jame, be kita ko, 83 straipsnyje numatytos sankcijos taikomos be jokio pereinamojo laikotarpio – tai pripažįsta ir pati LPDPS. Asmens duomenų apsaugos užtikrinimas lieka nepakitęs. Pereinamasis laikotarpis leidžia platformoms pasirengti naujoms ir techniškai sudėtingoms pareigoms – pritaikyti sistemas, atlikti poveikio vertinimus, įgyvendinti informavimo reikalavimus – ypač atsižvelgiant į tai, kad įgyvendinamosios rekomendacijos dar tik turi būti priimtos. Direktyvos 24 straipsnio 5 dalyje įtvirtintas proporcingumo reikalavimas pateisina laikiną naujų baudų skyrimo atidėjimą. Pereinamasis laikotarpis neatleidžia nuo pareigų vykdymo – jis tik atideda naujų administracinių baudų skyrimą; priežiūros institucijų įgaliojimai ir kitos poveikio priemonės išlieka.

DĖL DK 110³ STRAIPSNIO 2 DALIES 3 PUNKTO (TREČIOJO KRITERIJAUS)

Atsižvelgdami į šio klausimo svarbą visam Projektų reguliavimo modeliui, toliau pateikiame išsamią LVK poziciją dėl LPDPS siūlymų keisti DK 110³ straipsnio 2 dalies 3 punktą (toliau – **trečiasis kriterijus**).

Primename, kad Vyriausybės pateiktoje Projektų redakcijoje trečiasis kriterijus suformuluotas taip: darbo santykių požymis yra tada, kai asmuo neturi teisės arba patiria neigiamas pasekmes dėl teisės „*susitarti dėl paslaugos kainos ar turėti galimybę ją priimti ir atmesti be neigiamų pasekmių, taip pat susipažinti su esminėmis paslaugos teikimo sąlygomis (įkainis, konkretus adresas, vieta, atstumas, ir pan.) prieš paslaugos teikimą*“.

1. **Dėl pasiekto kompromiso: siūloma redakcija jau buvo svarstyta ir atmesta**

Pirminėse Projektų redakcijose trečiasis kriterijus buvo formuluojamas kaip teisė „*susitarti dėl atlygio dydžio, nes jį vienašaliai nustato skaitmeninė platforma, taip pat susipažinti su paslaugos kaina ir kitomis paslaugos atlikimo sąlygomis <...> prieš paslaugos atlikimą*“. Rinkos dalyviai darbo grupėje ir DSK nuosekliai nurodė šios formuluotės neaiškumą ir praktinio taikymo problemas.

LVK darbo grupėje siūlė trečiąjį kriterijų apskritai išbraukti, nes jo praktinis įgyvendinimas buvo neaiškus. DSK posėdžio metu SADM atstovai negalėjo paaiškinti šio kriterijaus atsiradimo aplinkybių ir taikymo tvarkos. Buvo patvirtinta, kad tai yra nacionalinis kriterijus, kurio nereikalauja nei Direktyva, nei *Yodel* byloje suformuluoti

vertinimo veiksniai. Tai patvirtina ir SADM aiškinamasis raštas, kuriame nurodyta, kad paskutinis požymis „įvertintas pagal tai, kad esant civiliniams santykiams šalys nustatytų tarpusavio sutarimu“. Taigi trečiasis kriterijus nėra nei Direktyvos, nei Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos kilmės.

LPDPS iš esmės siūlo atkurti ir dar labiau išplėsti formuluotę, kuri jau buvo svarstyta ir sąmoningai atsisakyta socialiniams partneriams pasiekus kompromisą. Dabartinė redakcija yra reikšmingos verslo nuolaidos rezultatas – LVK atsisakė savo siūlymo kriterijų išbraukti.

2. Dėl nukrypimo nuo Direktyvos

Direktyva nenustato nei baigtinio darbo santykių požymių sąrašo, nei jokio kainos ar derybų dėl kainos kriterijaus. Jos 5 straipsnio 1 dalis reikalauja nustatyti faktus, rodančius vadovavimą ir kontrolę, o 4 straipsnis – užtikrinti teisingą užimtumo statuso nustatymą remiantis faktiniu darbo atlikimu.[11]

Direktyvos 29 konstatuojamojoje dalyje pabrėžiama, kad tinkamo užimtumo statuso nustatymo procedūros neturi trukdyti tikrai savarankiškai dirbančių asmenų veiklai.[12]

LPDPS siūloma neigiamoji prezumpcija („*vien galimybė priimti arba atmesti <...> savaime nelaikoma realia galimybe*“) kartu su DK 110³ straipsnio 2 dalyje nustatytu „bent vienos teisės“ slenksčiu reikštų, kad praktiškai bet kuris standartizuotą kainą siūlantis platformos modelis automatiškai atitiktų darbo santykių požymį. Prezumpcija taptų faktiškai automatinė ir apimtų taip pat ir tikrai savarankiškai dirbančius asmenis.

Europos Sąjungos teisėkūros eigoje Komisijos pasiūlyme buvo reikalaujama atitikti 2 iš 5 kriterijų, Tarybos pozicijoje – 3 iš 7, o galutinėje redakcijoje požymių skaičius paliktas valstybių narių kompetencijai. Tai nereiškia, kad kriterijus gali būti suformuluotas taip, jog būtų tenkinamas beveik visada – priešingu atveju būtų paneigta pati prezumpcijos, kaip nuginčijamos, prigimtis.

3. Dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos

Nutartyje byloje *B v Yodel Delivery Network Ltd* (C-692/19) Teisingumo Teismas, vertindamas asmens savarankiškumą, nurodė šiuos veiksnius: galimybę pasitelkti subrangovus ar pakaitinius asmenis, laisvę priimti arba nepriimti užduotis, galimybę teikti paslaugas tretiesiems asmenims (įskaitant tiesioginius konkurentus) ir laisvę nustatyti savo darbo laiką.[13]

Taigi laisvė priimti arba atmesti užduotį Teisingumo Teismo praktikoje vertinama kaip savarankiškumą rodantis veiksnys. LPDPS siūlo įstatyme įtvirtinti priešingą taisyklę – kad ši laisvė „savaime nelaikoma“ reikšminga. Tokia nuostata prieštarautų Direktyvos 5 straipsnio 1 dalies nuorodai atsižvelgti į Teisingumo Teismo praktiką.

Pažymėtina ir tai, kad būtent *Yodel* byloje suformuluoti veiksniai, kaip nurodo pati SADM, sudaro DK 110³ straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktų pagrindą. Trečiojo kriterijaus formulavimas priešinga logika sukurtų vidinį to paties straipsnio nenuoseklumą.

---

[11] Direktyvos (ES) 2024/2831 4 straipsnis ir 5 straipsnio 1 dalis.

[12] Direktyvos (ES) 2024/2831 29 konstatuojamoji dalis.

[13] Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2020 m. balandžio 22 d. nutartis byloje B v Yodel Delivery Network Ltd, C-692/19.

4. Dėl prieštaravimo civilinės teisės susitarimo sampratai

Pati LPDPS pripažįsta, kad pagal Civilinio kodekso (toliau – **CK**) 6.162 straipsnio 1 dalį sutartis sudaroma pateikiant pasiūlymą (oferta) ir priimant jį (akceptas). Vadinasi, priimdamas platformos pasiūlymą asmuo civilinės teisės požiūriu susitaria dėl kainos.[14]

LPDPS siūloma formuluotė DK sukurtų specialią, CK svetimą „susitarimo“ sampratą, pagal kurią ofertos akceptas nelaikomas susitarimu. Tokia konstrukcija pažeistų teisės sistemos vientisumą ir sukurtų dvi skirtingas susitarimo sąvokas tiems patiems civiliniams santykiams.

CK 6.720 straipsnio 1 dalies nuostata, kad paslaugų kaina nustatoma šalių susitarimu, nereiškia, jog kaina turi būti fiksuota ar individualiai suderėta. Civilinėje teisėje susitarimas dėl kainos apima ir susitarimą dėl kainos nustatymo mechanizmo – kainyno, formulės, indekso ar dinaminio tarifo; tokie susitarimai yra galiojantys.[15]

Jeigu CK 6.720 straipsnis būtų aiškinamas kaip reikalaujantis individualių derybų dėl kiekvieno sandorio kainos, būtų neįmanomi biržos sandoriai, kintamų tarifų pervežimo sutartys ar dinaminio bilietų kainodaros modeliai. Toks aiškinimas akivaizdžiai neatitiktų nei įstatymo teksto, nei verslo praktikos.

LPDPS cituojamoje Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2025 m. lapkričio 13 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e3K-3-158-421/2025 (44 punktas) aprašytas derybų procesas apibūdina tai, *kaip* šalys gali pasiekti susitarimą. LVK vertinimu, iš šios nutarties neišplaukia, kad susitarimas be tokių derybų apskritai negalimas arba kad standartinių sąlygų akceptas reiškia šalies savarankiškumo nebuvimą.

Daugelyje ūkio sektorių savarankiškai dirbantiems asmenims siūlomos standartinės kainos, kurias jie laisvai priima arba atmeta. LPDPS siūloma formuluotė platformose dirbantiems asmenims taikytų griežtesnį standartą nei kitiems savarankiškai dirbantiems asmenims, faktiškai sukuriant naują, teisiškai nepagrįstą kategoriją.

5. Dėl teisinio neapibrėžtumo

Siūlomos formuluotės kelia šiuos konkrečius neaiškumus:

(i) formuluotėje „*turint galimybę teikti pasiūlymus dėl jo dydžio*“ įvardis „jo“ neturi gramatinio atitikmens – punkte kalbama apie „paslaugos kainą“ (moteriškoji giminė), o sąvoka „atlygis“ šiame punkte nevartojama. Todėl neaišku, ar derybos turėtų vykti dėl kainos paslaugos gavėjui, ar dėl asmens atlygio dydžio;

(ii) neapibrėžta, kas laikytina „*atlygį nustatančia sutarties šalimi*“;

(iii) „*paslaugos kaina*“ gali būti suprantama kaip galutinė kaina paslaugos gavėjui, kurią sudaro ne tik asmens atlygis, bet ir platformos komisinis mokestis, informacinių technologijų, klientų aptarnavimo, mokėjimų apdorojimo bei draudimo kaštai ir mokesčiai;

(iv) neaišku, kiek derybų raundų ir kokia forma turėtų įvykti, ar pakanka techninės kontrapasiūlymo funkcijos, ar platforma privalo kontrapasiūlymą priimti, per kokį terminą jis turi būti įvertintas ir kaip visa tai turėtų vertinti VDI ar darbo ginčus nagrinėjantis organas;

[14] Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.162 straipsnio 1 dalis.

[15] Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.720 straipsnio 1 dalis.

(v) neaišku, ar derybos turėtų vykti individualiai, ar per atstovus (kolektyviai). Tokie susitarimai platformų sektoriuje Lietuvoje šiuo metu neegzistuoja, o subjektai, turintys teisę derėtis, nėra apibrėžti;

(vi) DK 110³ straipsnio 2 dalies įžanginėje dalyje jau įtvirtinta sąlyga *„arba patiria dėl jos įgyvendinimo neigiamas pasekmes“*. LPDPS siūloma neigiamoji prezumpcija sukurtų dvigubą to paties aspekto vertinimą.

Teisinio tikrumo principas reikalauja, kad teisės normos būtų aiškios, suprantamos ir prognozuojamos. Kriterijus, kurio turinio vienodai negali suprasti nei priežiūros institucijos, nei platformos, nei patys darbą platformoje atliekantys asmenys, neužtikrina Direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje reikalaujamų „tinkamų ir veiksmingų procedūrų“.[16]

Neaiškiai suformuluoti kriterijai lemia ginčų gausą ir administracinę naštą visoms šalims: asmuo negali įvertinti savo teisinio statuso, o platforma – nustatyti, ką konkrečiai turi pakeisti, kad atitiktų reikalavimus.

6. Dėl praktinio įgyvendinamumo ir nenumatytų pasekmių

Teikiant paslaugą per platformą, kiekviename užsakyme dalyvauja trys ar keturios šalys (pvz., kurjeris, restoranas ar prekybininkas, platforma ir paslaugos gavėjas; pavežėjimo atveju – vairuotojas, platforma ir keleivis). Realaus laiko derybų modelis dėl kiekvieno atskiro sandorio kainos tokioje struktūroje būtų neproporcingas ir praktiškai sudėtingai įgyvendinamas įpareigojimas (bent jau be esminių verslo modelio pakeitimų ie reikšmingų finansinių, technologinių ir žmogiškųjų išteklių). . Toks kriterijus iškreiptų platformų veikimo modelį ir dirbtinai keltų ginčus bei mažintų platformos veiklos efektyvumą. i Siūlomas modelis reikštų ne Direktyvos perkėlimą, o naujo, nacionaliniu lygmeniu determinuoto verslo modelio kūrimą.

Platformų kainodara yra dinamiška: jeigu užsakymas tam tikrą laiką nepriimamas, siūlomas atlygis automatiškai peržiūrimas ir padidinamas. Tai reiškia, kad paklausos ir pasiūlos dėsniai bei pačių asmenų sprendimai priimti arba atmesti pasiūlymus realiai veikia atlygio dydį. Būtent šią ekonominę tikrovę ir atspindi Vyriausybės pateikta formuluotė „priimti ir atmesti be neigiamų pasekmių“.

Pristatymo užsakymų suformavimas trunka vos kelias minutes. Derybų procedūra atitolintų paslaugos suteikimą paslaugos gavėjui, ribotų veiklos efektyvumą, didintų galutines kainas ir mažintų tiek užsakymų skaičių, tiek pačių darbą platformoje atliekančių asmenų uždarbio galimybes. Be to, praktikoje siūlomas modelis galėtų paskatinti darbą platformoje atliekančių asmenų tarpusavio konkurenciją kainos mažinimu (vadinamuosius „kainų karus“), kai asmenys, siekdami gauti užduotį, siūlytų vis mažesnę kainą. Realiai tai galėtų lemti mažesnes pajamas ir mažesnį jų nuspėjamumą.

Pažymėtina ir tai, kad, LVK žiniomis, nė viena kita Europos Sąjungos valstybė narė, perkeldama Direktyvą, tokio kriterijaus nėra įtvirtinusi ar pasiūliusi. Be to, abejotina, kaip LPDPS siūlomas reikalavimas derėtis dėl kainos yra susijęs su vadovavimu ir kontrole – esminiu Direktyvos 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos teisinės prezumpcijos elementu. Derybų dėl kainos galimybės nebuvimas savaime nerodo, kad platforma vadovauja asmens darbui ar jį kontroliuoja. Todėl toks kriterijus nukryptų nuo Direktyvos logikos ir lemtų Lietuvos reguliavimo izoliaciją bendrosios rinkos kontekste.

[16] Direktyvos (ES) 2024/2831 4 straipsnio 1 dalis.

+370 5 212 1111 Gedimino pr. 2/1-28 lvk.lt
info@lvk.lt LT-01103 Vilnius

7. Dėl LPDPS siūlomo 2 varianto („susitarti su klientu“)

Paslaugos gavėjas (vartotojas) nėra šalis, nustatanti darbą platformoje atliekančio asmens atlygį, ir neturi informacijos apie sąžiningą rinkos kainą. Derybų su juo reikalavimas neatitiktų faktinės santykių struktūros.

Tokia konstrukcija sukurtų piktnaudžiavimo riziką – nepagrįstai didelių kainų nustatymą vartotojams, ypač esant skubiam poreikiui – ir prieštarautų vartotojų apsaugos tikslams.

2 LPDPS siūlomas variantas yra viduje prieštaringas: jame kartu reikalaujama derėtis „su klientu“ ir „su atlygį nustatančia sutarties šalimi“, nors tai gali būti skirtingi subjektai.

Galiausiai šis variantas iš esmės pakeistų platformos teisinį vaidmenį ir sutartinių santykių tarp platformos, paslaugos gavėjo ir darbą platformoje atliekančio asmens struktūrą. Tai nėra Direktyvos perkėlimo dalykas ir negali būti sprendžiama be atskiro poveikio vertinimo.

8. **Dėl praktinių siūlomo modelio pavyzdžių kitose valstybėse**

Norime atkreipti dėmesį, kad LVK nėra žinoma nei vieno atvejo, jog kitose Europos Sąjungos šalyse sėkmingai veiktų modelis, kai platformų partneriai turėtų galimybę derėtis dėl užsakymo kainos su skaitmenine platforma ir/ar klientu kiekvieno užsakymo metu. Primename, kad per skaitmenines platformas, tarp paslaugų gavėjų ir paslaugų teikėjų, kas dieną yra vykdoma tūkstančiai užsakymų, todėl platformos efektyvumas yra vienas iš kertinių skaitmeninės veiklos principų. Lygiagrečiai norime akcentuoti, kad partnerių galimybė vykdyti užsakymus be nepagrįsto delsimo (laiko skiriamo deryboms), taip pat turėtų būti vertinama, nes didesnis užsakymų kiekis, atitinkamai leidžia gauti daugiau pajamų.

LVK žiniomis, v iena iš platformų yra praktiškai išbandžiusi kainų derybas tarp keleivių ir vairuotojų keliose Europos šalyse bei už jos ribų. Rezultatas visose šalyse buvo iš esmės toks pat: vairuotojams galint laisvai nusistatyti kainą, 76 proc. paslaugos pasiūlymų buvo bent 30 proc. brangesni nei įprastai. Vis dėlto, kadangi galutinį sprendimą dėl kelionės priima vartotojas, kainai šiek tiek padidėjus, pasiūlymą priėmė tik pusė keleivių, o kainai išaugus smarkiai – ją priimdavo tik vienas iš penkių. Dėl to daugiau klientų apskritai atsisakė kelionių, o atliktų kelionių skaičius ženkliai sumažėjo. Nyderlanduose derybų modelis lėmė kainų vartotojams kilimą, tačiau papildomų kelionių neatsirado. Vairuotojo paieška užtrukdavo ilgiau, be to, suprastėjo eismo saugumas, nes vairuotojams tekdavo derėtis dėl kainos telefonu vairuojant. Ky ji ve sumažėjo įvykdomų kelionių, o vairuotojo paieška užtrukdavo 4,6 karto ilgiau. To pasekoje, nors vairuotojai praleido daugiau laiko programėlėje, galutinis uždarbis per valandą sumažėjo. Dėl šios priežasties, šis paslaugų modelis nebeveikia ir, LVK žiniomis, šiuo metu nėra naudojamas jokioje rinkoje.

Remiantis kitų šalių jau išbandytais pavyzdžiais, atkreipiame dėmesį, kad kainų derybų modelis praktikoje nedidina platformų partnerių pajamų. Jos padaro paslaugą brangesnę ir lėtesnę vartotojams, bei lemia, kad dalis vartotojų apskritai atsisako paslaugų. Praktikoje tai reiškia, kad platformų partneriai yra priversti dirbti ilgiau už tą patį arba net mažesnį atlygį.

Pabrėžtina, kad skaitmeninių p latformų verslo modelis yra paprastas – jos gauna komisinius nuo užsakytų ir apmokėtų paslaugų. Todėl platformos yra suinteresuotos, kad kiekviena valanda, kurią partneriai praleidžia platformoje, partneriams būtų kuo pelningesnė. Todėl kuo daugiau yra užsakymų iš klientų ir kuo mažesnis laukimo laikas, tuo daugiau platformų partneriai gali užsidirbti.

9. Dėl Tarptautinės darbo organizacijos dokumentų ir atlygio dydžio argumentų

LPDPS cituojamas Tarptautinės darbo organizacijos konvencijos Nr. 193 10 straipsnis reglamentuoja minimalų atlygį darbo santykiuose esantiems platformų darbuotojams, o kitų asmenų atžvilgiu numato tik pareigą „apsvarstyti“ (10 straipsnio 3 dalis). Šis straipsnis nereglamentuoja užimtumo statuso nustatymo kriterijų.

Argumentai dėl atlygio dydžio pakankamumo yra darbo užmokesčio ir socialinės politikos klausimas, o ne darbo santykių požymio formulavimo klausimas. Suplakant šiuos klausimus į vieną, užimtumo statuso nustatymo kriterijus paverčiamas atlygio reguliavimo priemone, kuriai jis nėra skirtas.

10. Dėl neigiamų pernelyg griežto reguliavimo ekonominių padarinių

2025 m. nepriklausomas analitinis centras “Pragmatic Policy Group” atlikto vertinimą[17], jei Direktyvos perkėlimo projektai Lietuvoje numatytų kriterijus, kurie praktikoje lemtų visų pristatymo platformose veikiančių asmenų reklasifikavimą į darbo santykius - pvz., dėl pernelyg griežtų ir/ar praktikoje neįgyvendinamų darbo santykių prezumpcijos kriterijų nustatymo. Esminiai analizės rezultatai:

- Esant tokiam scenarijui, vartotojų už pristatymo paslaugas mokama kaina išaugtų 32-43%;
- Išaugusi kaina sumažinti pristatymo paslaugų paklausą 18-51%;
- Sumenkusi paklausa reikštų vietos verslų, bendradarbiaujančių su skaitmeninėmis platformomis, praradimus - praradimai galėtų siekti 26-76 mln eurų per metus;
- Platformose veikiantys asmenys turėtų mažiau galimybių užsidirbti - jų metinė uždarbio suma galėtų sumenkti iki 17,5 mln eurų per metus;
- Valstybės biudžetas dėl šių pokyčių netektų iki 7,9 mln eurų metinių pajamų.

LVK vertinimu, šis nepriklausomas analitinis vertinimas iliustruoja būtinybę politikos formuotojams priimti subalansuotus reguliacinius sprendimus, kadangi pernelyg griežtas reguliavimas turėtų neigiamų pasekmių tiek platformose dirbantiems asmenims, tiek ir platesnei ekonomikai bei valstybės viešiesiems finansams.

11. Dėl galimų formuluotės pakeitimų

Bet koks trečiojo kriterijaus keitimas Seime be poveikio vertinimo ir be socialinių partnerių konsultacijų paneigtų derybose pasiektą kompromisą ir pakenktų socialinio dialogo rezultatų patikimumui.

Todėl LVK prašo palikti Vyriausybės pateiktą DK 110³ straipsnio 2 dalies 3 punkto formuluotę nepakeistą.

Jeigu vis dėlto būtų svarstomi formuluotės patikslinimai, jie turėtų būti tik redakciniai, didinantys teisinį aiškumą (pavyzdžiui, vietoje sąvokos „paslaugos kaina“ vartojant „atlygio dydis“), o ne plečiantys kriterijaus taikymo apimtį.

Bet kokie siūlomi pakeitimai turėtų būti iš anksto pateikti socialiniams partneriams įvertinti.

[17] Visą “Pragmatic Policy Group” analize galima rasti čia: https://pragmaticpolicygroup.com/lithuania-app-based-delivery-work/

LVK Lietuvos verslo konfederacija

+370 5 212 1111
info@lvk.lt

Gedimino pr. 2/1-28
LT-01103 Vilnius

lvk.lt

APIBENDRINIMAS IR SIŪLYMAI

Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, LVK prašo Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto, Ekonomikos ir inovacijų komiteto, Žmogaus teisių komiteto bei Teisės ir teisėtvarkos komiteto:

1. Nepritarti LPDPS 2026 m. spalio 19 d. pastabose pateiktiems pasiūlymams, nurodytiems šio rašto lentelėje.
2. Išlaikyti Vyriausybės pateiktą DK 110³ straipsnio 2 dalies 3 punkto (trečiojo kriterijaus) formuluotę be pakeitimų kaip socialinių partnerių pasiekto kompromiso rezultatą, o bet kokius siūlymus ją keisti teikti išankstiniam socialinių partnerių vertinimui ir poveikio vertinimui.
3. Išlaikyti DK 32 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą kumuliatyvų pavaldumo ir darbo santykių požymių taikymą.
4. Užtikrinti, kad Direktyva būtų perkelta proporcingai, tiksliai ir vengiant perteklinio nacionalinio reguliavimo (gold plating), kaip to reikalauja XXI Vyriausybės programos 116 punktas.

LVK yra pasirengusi toliau dalyvauti konstruktyviame dialoge ir, esant poreikiui, pristatyti šią poziciją komitetų posėdžiuose.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinio direktoriaus pavaduotojas Emilis Ruželė

Originalas nebus siunčiamas. Emilis Ruželė, el. p. emilis@lvk.lt, mob. +370 699 57133